

Określanie potencjalnych strat w gospodarce rybackiej w związku z obecnością rybołówów

Opracował: prof. dr hab. inż. Roman Kujawa
Specjalista ds. akwakultury, ekspert ornitolog, przyrodnik
Autor dokumentacji fotograficznej

Projekt współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej w ramach Programu LIFE, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i Komitetu Ochrony Ornitów

Pokarm

- Ryby spokojnego żeru stanowią większość łowionych ryb przez rybołówów,
- Ryby rybożerne przebywające w strefie limnicznej są trudniejsze do schwyłania ponieważ są szybsze i uważnie obserwują otoczenie),
- W północnych Niemczech większość zdobyczy stanowiły odpowiednio: szczupak (37%), płoć (18,5%), leszcz i okoń (po ok. 10%),
- Na stawach rybnych rybołowy mogą ponadto chwycić nieduże karpie i inne ryby, również należące do kolorowych odmian ozdobnych (karp koi, złoty lin, jaź orfa).
- Maksymalna masa zdobyczy, z jaką ptak może się wzbic do lotu, wynosi ok. 1,5 kg (2 kg?)

Pokarm

- Łwione ryby są różnej długości, ale zwykle mają długość 20 - 36 cm (ważą 150-300 g), (zakres 50 -1 200 g)
- W 99% pokarmem rybotowa są ryby o masie do 500 g, wśród których dominują ofiary nieprzekraczające 200 g,
- Ptak poluje na gatunki najliczniejsze i najłatwiej dostępne w danym akwencie, zarówno morskie jak i słodkowodne,
- Może nurkować po rybę tylko na głębokości 0,5 - 1,0 m,
- Jego łupem padają najczęściej ryby żerujące lub odpoczywające przy powierzchni wody jak również te żerujące przy dnie na płytkich wodach,
- Ryby żerujące przy dnie chwytane są tylko w płytkich wodach (są najłatwiejsze do złowienia, gdyż skupiają uwagę na jedzeniu).

Odżywianie i energia

- Mięso ryby poza wodą składa się prawie wyłącznie z białek i tłuszczu,
- Tłuszcze zapewniają ponad dwukrotnie więcej energii metabolicznej (39,8 kJ/g lub 9,5 kcal/g) natomiast białka (17,6 kJ/g lub 4,2 kcal/g).
- Część metabolizowanej energii jest tracona na ciepło,
- Różne gatunki ryb mają różną zawartość lipidów i jadalnych części, a tym samym inną wartość energetyczną dla rybotowa,
- Podczas analiz energetycznego zapotrzebowania rybotowa na pokarm z różnych obszarów występowania, należy uwzględnić dane dotyczące tempa dostarczania ofiary do gniazda, rozmiar oraz gatunek ryby (czyli proporcje lipidów / białek).

Wartość kaloryczna 100 g różnych gatunków ryb

Gatunek	kcal	kJ	Max 858 kJ/d Samiec musi dziennie zjeść	Max 2387 kJ/d Samica musi dziennie zjeść
Karp	123	516.6	166.1	462.1
Szczupak	113	474.6	180.8	502.9
Sandacz	84	352.8	243.2	676.6
Pstrąg tęczyowy	160	672	127.7	355.2
Okoń	82	344.4	249.1	693.1
Łosoś	201	844.2	101.6	282.8
Węgorz	278	1167.6	73.5	204.4

1 kcal = 4,2 kJ

Zużycie energii

- Wydajność potowu oszacowano na podstawie bezpośrednich obserwacji ptaków chwytających ofiarę o znanej zawartości kalorycznej, a wskaźniki metaboliczne oszacowano z różnych źródeł dla nocowania, odpoczynku, latania i polowania,
- W celu obliczenia dziennego zapotrzebowania na energię w zakresie
  - od 649 do 858 kJ/d dla 1,3-kg (przeciętny samiec) ,
  - 1,252-2,387 kJ/d dla typowej 2-kg samicy.
- W zależności od szacowanej wydajności polowań, te wartości obliczono na wymagany dzienny czas polowania, zwykle <30 min (zakres 16-75) dla samców, a przeważnie <60 min (zakres 20-220) dla samic.

Zapotrzebowanie pokarmowe

- Samiec zapewniający pokarm dla siebie, partnerki i 3 młodych (20-30 d starych) - wymagany dzienny potów oszacowano na 1250 g, z czego około 400 g (1507 kJ) stanowi udział samca.
- Zapotrzebowanie energetyczne,
  - szacowane na 794 g ryb/d dla 2 młodych i 1 dorosłego,
  - 1048 g/d dla lęgu 3 plus 1 dorosłego, ściśle pasuje do obserwowanej dostarczonej żywności.
- Doroste rybotowy potrzebują 1 197 kJ/d, a młode 1,063 kJ/d.

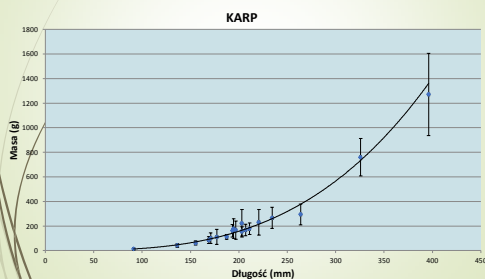

Preferencje pokarmowe !?!?

- Rybotowy często polują na ryby pływające blisko powierzchni wody, **osłabione lub chore, tym samym spełniają korzystną, sanitarną, rolę usuwając je z hodowli !!!**.
- Sprzyjają utrzymaniu w dobrej kondycji zdrowotnej pozostałych ryb !!!,
- W związku z powyższym „szkodliwość” rybożernych szponiastych (rybotów, bielik) jest wyolbrzymiana o czym należy informować hodowców ryb !!!.

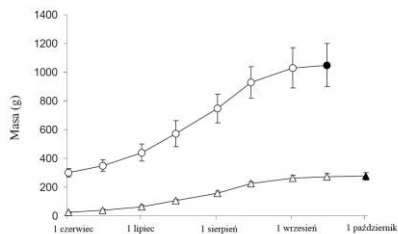
Karp Zależność masy od długości

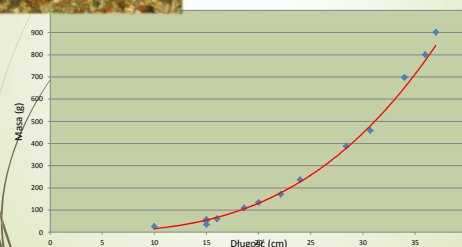
Karp

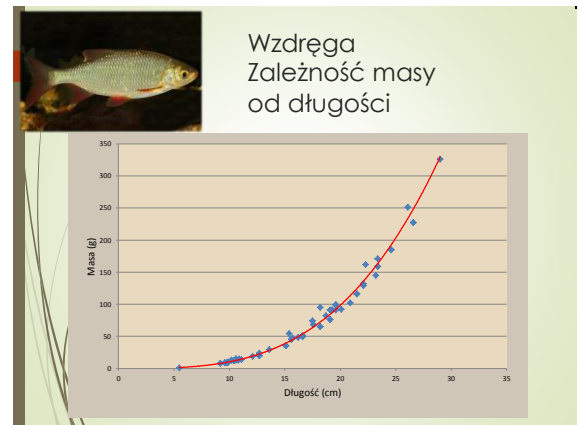
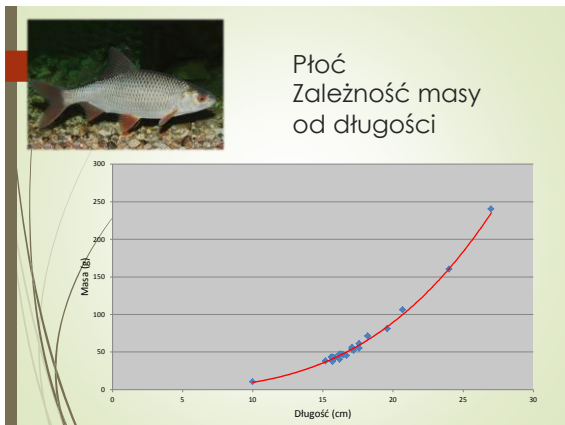
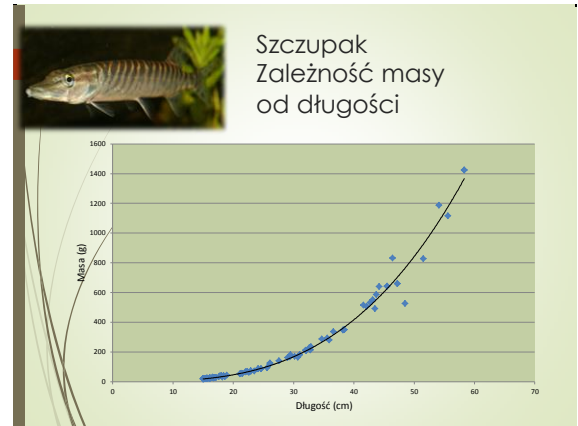
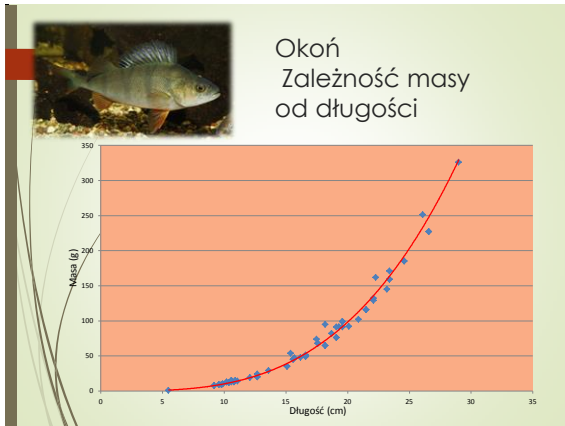
- Narybek letni** tzw. **lipcówka** - przez okres około sześciu tygodni ryba rośnie do wielkości ok. 2-3 cm i wadze 1 grama,
- Narybek jesienny** - od jesieni do października rośnie i osiąga wielkość 3-5 cm, a wagę 20-50 gram
- W okresie zimowym ryba nie żeruje, nie rośnie, a nawet maleje tkanką tłuszczową, czyli traci na wadze.
- Kroczek** - w II roku życia karp osiąga wagę od 150 do 350 gram,
- Handlówka** - w roku **kroczek**
  - o wadze 150 gram (w kwietniu) może osiągnąć do jesieni (październik) wagę od 1,1 do 1,3 kg,
  - o wadze 350 gram (w kwietniu) wagę od 1,5 do 2 kg.

Wzrost karpia w II i III roku życia

Lin Zależność masy od długości

Ochrona rybołowa
Life
PANDION HALIAETUS
RYBOŁOWIA

Dziękuję za uwagę

Logo: European Union, Natura 2000, NFOŚiGW, LIFE, and a bird logo.

Ochrona rybołowa *Pandion haliaetus* na wybranych obszarach SPA Natura 2000 w Polsce

NI LIFEIS NAT FUNDUS LIFE PANDEMUS

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu LIFE Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i Komitetu Ochrony Orlików